

Sosiaalihuollon
tiedonhallinta
ostopalvelu-
tilanteissa

Hyvil, Kela & THL
webinaari 21.5.2026

Ida-Lotta Laakso &
Kaisa Hujanen

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

21.5.2026

Esityksen sisältö

- Rekisterinpito
 - Peruslähtökohdat
 - Asiakastietojen rekisterinpito
- Oleellinen lainsäädäntö
- Tukimateriaali
- Asiakas- ja potilastietojen kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa

Mitä tarkoitetaan rekisterinpitäjällä?

Rekisterinpitäjän tehtävät ja vastuut:

- ✓ Kokonaisvastuu henkilötietojen käsittelystä
- ✓ Varmistaa, että henkilötietojen käsittely on lainmukaista, turvallista ja läpinäkyvää ja rekisteröityjen oikeudet toteutuvat asianmukaisesti.
- ✓ Määrittää henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja määrittää käsittelylle oikeusperuste
- ✓ Kerätä ja käsitellä vain sellaisia henkilötietoja, jotka ovat välttämättömiä ko. tarkoituksen saavuttamiseksi (minimointi- ja tarpeellisuusvaatimus)
- ✓ Varmistaa että rekisteröidyt voivat esim. saada pääsyn omiin tietoihinsa tai oikaista tietojään
- ✓ Toteuttaa riittävät tekniset ja organisatoriset toimenpiteet tietoturvan varmistamiseksi
- ✓ Muut tietosuojaa-asetuksen mukaiset vastuut

21.5.2026

Rekisterinpitäjä määrittää mihin tarkoitukseen ja millä keinoin henkilötietoja käsitellään.

Asiakastietojen rekisterinpito

- Asiakastietojen rekisterinpidosta säädetään tarkemmin muun muassa laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä
 - Luvussa 3 säädetään tarkemmin asiakastietojen rekisterinpitäjästä ja palveluntuottajan vastuista toisen lukuun toimittaessa
 - ”Julkisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa palvelun järjestämisestä vastaava palvelunantaja on asiakastietojen rekisterinpitäjä, jos ei muualla laissa toisin säädetä. Yksityisessä sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakastietojen rekisterinpitäjä on se palvelunantaja, jonka kanssa asiakas on tehnyt sopimuksen palvelun toteuttamisesta.” (AstL, 13§)

14 §

Palveluntuottajan vastuut toisen palvelunantajan lukuun toimittaessa

Kun palveluntuottaja antaa sosiaali- tai terveyspalveluja toisen palvelunantajan lukuun, vastaa palveluntuottaja:

- 1) asiakastietojen kirjaamisesta ja tallentamisesta lukuun toimimansa palvelunantajan rekisteriin;
- 2) käyttöoikeuksien antamisesta asiakastietoihin omassa organisaatiossaan;
- 3) henkilötietojen käsittelyn aktiivisesta ohjauksesta ja valvonnasta organisaatiossaan;
- 4) alkuperäisten asiakasasiakirjojen toimittamisesta lukuun toimimallensa palvelunantajalle viipymättä; sekä
- 5) tietosuoja-asetuksessa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ([621/1999](#)), jäljempänä *julkisuuslaki*, säädettyjen asiakkaan oikeuksien toteuttamisesta yhdessä lukuun toimimansa palvelunantajan kanssa.

Palvelunantajan ja palveluntuottajan on sovittava tarkemmin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen asiakasasiakirjojen toimittamisesta ja 5 kohdassa tarkoitettujen asiakkaan oikeuksien toteuttamisesta sekä muista tietosuoja-asetuksen 28 artiklassa tarkoitetuista seikoista.

Palvelun järjestäminen ja tuottaminen

- Vastuu julkisen sosiaalihuollon ja siihen sisältyvien sosiaalipalvelujen järjestämisestä on hyvinvointialueilla.
- Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämänsä palvelut joko itse tai yksityisten palveluntuottajien avulla, jos niiden hankkiminen yksityiseltä palveluntuottajalta on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.
- Kun yksityinen palveluntuottaja tuottaa palvelua julkisen eli hyvinvointialueen lukuun, kuuluvat asiakasasiakirjat palvelunjärjestäjänä toimivan hyvinvointialueen asiakasrekisteriin.
 - Palveluntuottaja vastaa tällöin asiakastietojen kirjaamisesta ja tallentamisesta palvelunjärjestäjän rekisteriin.
 - Yksityisen palveluntuottajan on tallennettava tuottamassaan palvelussa syntyvät asiakastiedot hyvinvointialueen asiakasrekisteriin ensisijaisesti Kanta-palveluja hyödyntämällä.

21.5.2026

Muut huomioon otavat näkökulmat

- Asiakastietolaki velvoittaa sekä julkisia että yksityisiä sosiaalihuollon palvelunantajia ottamaan Kanta-palvelut käyttöön 1.9.2026 mennessä.
- Asiakastiedot tallennetaan jatkossa Kanta-palveluihin ja asiakastietojen kirjaamisessa käytetään valtakunnallisesti yhdenmukaisia asiakirjarakenteita. ([AstL 67§, 69§ ja 102§, THL:n Määräys 1/2026 sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista](#))
- Muu oleellinen lainsäädäntö
 - [EU:n yleinen tietosuoja-asetus \(GDPR\)](#)
 - [Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019](#)
 - [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021](#)

21.5.2026

Opas tukee sosiaalihuollon järjestäjien ja tuottajien tiedonhallinnan yhteistyötä

- Hyvinvointialueille palveluita tuottavat yksityiset organisaatiot ovat tärkeitä sosiaalihuollon toimijoita, ja ne tuottavat myös merkittävän määrän asiakasasiakirjoja
- Miten asiakirjat toimitetaan Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon? Entä mitä tietoja pitää ylipäätään tuottaa?
- Opas antaa hyvinvointialueille välineitä yksityisten palveluntuottajien ohjaukseen

[Opas sosiaalihuollon tiedonhallinnan toimivaan yhteistyöhön: Hyvinvointialueet ja palveluntuottajat kumppaneina \(yhteistyötilat.fi\)](#)

Oppaasta uusi versio

- Opas sosiaalihuollon tiedonhallinnan toimivaan yhteistyöhön: hyvinvointialueet ja palveluntuottajat kumppaneina on päivitetty
 - Uusi suomenkielinen versio on julkaistu 11.5.2026
 - Versio julkaistaan myös ruotsiksi
- Sisältöä on tarkennettu asiakaskysymysten ja saatujen palautteiden pohjalta
- Kaikki tehdyt muutokset löytyvät oppaan versionhallinnasta

21.5.2026

[Linkki](#)

oppaaseen,
käy
tutustumassa!

Sosiaalihuollon tiedonhallinta ostopalvelutilanteissa - webinaarisarja

- Kanta-palvelut ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ovat järjestäneet viimeisen vuoden aikana webinaarisarjaa, joka on keskittynyt sosiaalihuollon tiedonhallintaan ostopalvelutilanteissa. Webinaarien tavoitteena oli vahvistaa hyvinvointialueiden ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä sekä tarjota käytännön tietoa ja ratkaisuja tiedonhallinnan kysymyksiin.
- Linkit webinaarisarjan materiaaleihin:
 - [16.3.2026](#)
 - [25.2.2026](#)
 - [4.12.2025](#)
 - [29.9.2025](#)

21.5.2026

Asiakas- ja potilastietojen kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa

Kaisa Hujanen

21.5.2026

Ohje asiakas- ja potilastietojen kirjaamisesta sote-yhteisissä palveluissa ja yhteistyössä

- Auttaa tunnistamaan missä tilanteissa syntyy potilastietoa ja milloin asiakastietoa
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyössä
 - Sosiaalihuollossa kirjattaessa asiakkaan terveydentilasta ja lääkityksestä
- [Ohjeen löydät tältä sivulta](#) kohdasta ”Lue myös”

21.5.2026

Sosiaali- ja terveyspalvelun toteuttaminen yhdessä

- Sosiaali- ja terveydenhuollon substanssilainsäädännössä on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisistä palveluista, mutta ei siitä, mitä ne ovat
- Asiakastietoasetuksen mukaan yhteisellä palvelulla tarkoitetaan palvelua, joka sisältää sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palvelua
- Asiakastietolain esitöiden mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluja ovat esimerkiksi
 - monet päihteiden käyttäjille tarkoitettut avo- ja laitosmuotoiset palvelut,
 - sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu kotihoito, jossa palveluun sisältyy sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimintaa sekä
 - ympärivuorokautinen asuminen
- Sote-yhteisessä palvelussa voidaan laatia yhteisiä asiakirjoja, jotka tallennetaan tarpeellisessa laajuudessa sekä sosiaalihuollon asiakasrekisteriin että potilasrekisteriin
- Sosiaalihuollon asiakaskertomusmerkinnät tallennetaan sosiaalihuollon asiakasrekisteriin ja potilasasiakirjamerkinnät tallennetaan potilasrekisteriin

Mitä potilastieto on?

- Kirjattu potilasasiakirjaan, joka on laadittu terveyspalvelun antamisen yhteydessä
- Terveystieteiden ammattihenkilön tai muun terveyspalvelun antamiseen osallistuvan kirjaama tieto
- Ensisijainen käyttötarkoitus on terveyspalvelujen järjestäminen ja tuottaminen

Potilastieto sote-yhteisessä palvelussa

- Potilastiedot kirjataan terveydenhuollon kirjaamisohjeiden mukaisesti ja terveydenhuoltoon määriteltyjen rakenteiden mukaisesti
- Potilastietojen tallentaminen Potilastietovarantoon edellyttää, että organisaatio on THL:n ylläpitämässä Sote-organisaatiorekisterissä merkitty terveydenhuollon toimintayksiköksi

21.5.2026

Mitä sosiaalihuollon asiakastieto on?

- Kirjattu sosiaalihuollon asiakasasiakirjaan ja muuhun sosiaalihuollossa laadittuun asiakirjaan
- Koskee sosiaalihuollon asiakkaan tuen tarvetta, asian käsittelyä ja annettavaa sosiaalipalvelua

Sosiaalihuollon asiakastieto sote-yhteisessä palvelussa

- Sosiaalipalvelua antavat ammattihenkilöt kirjaavat asiakastietoja sosiaalihuollon kirjaamisohjeiden mukaisesti sosiaalipalvelun antamisen kannalta tarpeelliset ja riittävät tiedot
- Asiakastiedot kirjataan rakenteisille asiakasasiakirjoille ja ne tallennetaan Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon, sosiaalipalveluja järjestävän hyvinvointialueen asiakasrekisteriin.
- Sosiaalihuollon asiakastietojen tallentaminen Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon edellyttää, että organisaatio on THL:n ylläpitämässä Sote-organisaatiorekisterissä merkitty sosiaalihuollon palveluyksiköksi

21.5.2026

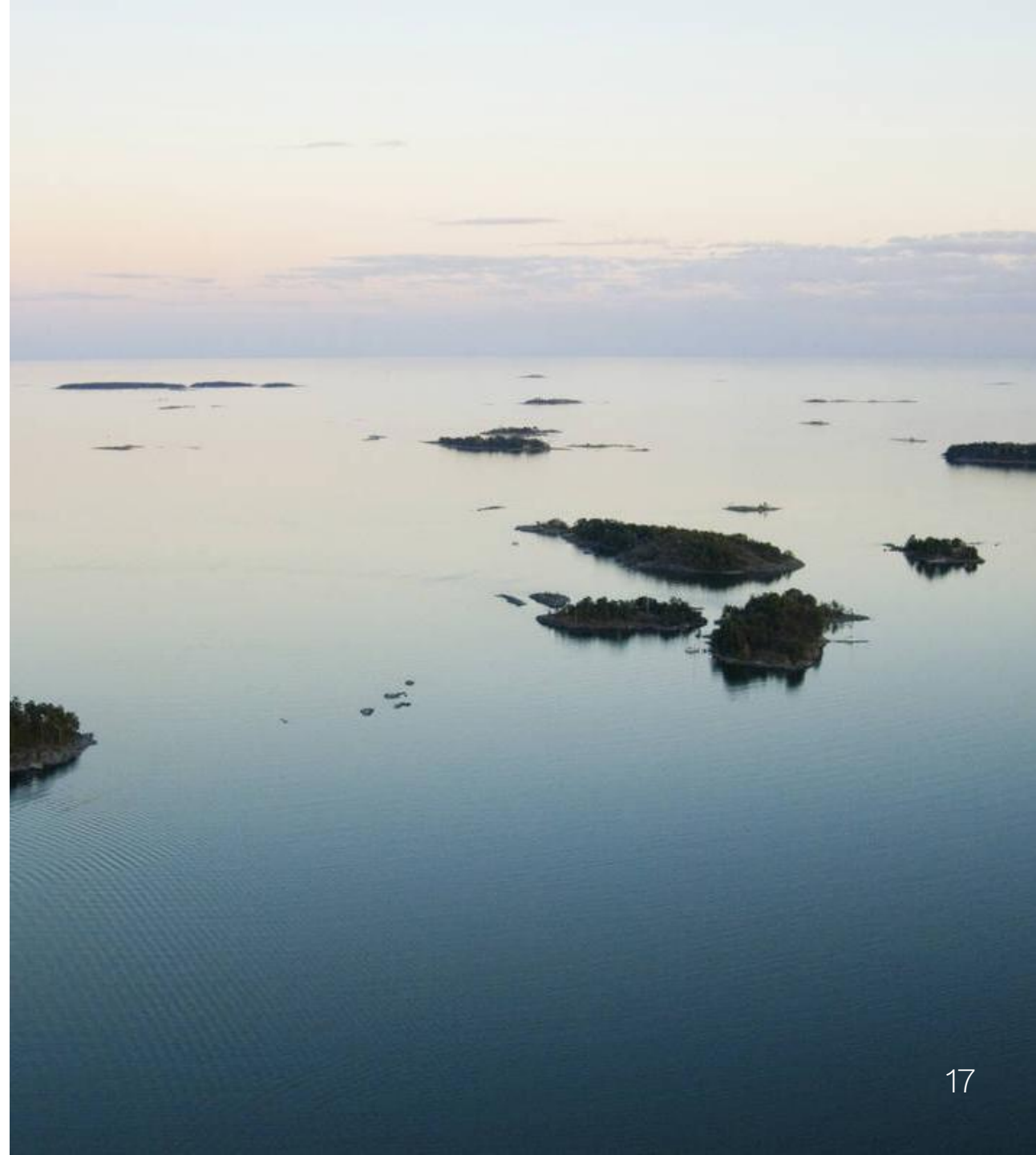

Potilas- ja asiakastietojen kirjaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyössä

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyössä asiakkaalle voidaan laatia yhteisiä asiakirjoja, kuten palvelutarpeen arvio, asiakassuunnitelma ja muut tarpeelliset asiakasasiakirjat
- Yhteistyöhön osallistuvat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset voivat kirjata asiakasta koskevia tietoja omiin rekistereihinsä
- Esimerkkinä tällaisesta yhteistyöstä on lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian välinen yhteistyö
- Esimerkkinä tilanne, jossa sosiaalihuollon palveluyksikön asiakas tarvitsee kotisairaalapalvelua

21.5.2026

Asiakkaan terveydentilaa ja lääkitystä koskevat tiedot sosiaalihuollon asiakasasiakirjoissa

- Terveydentilaa koskevia tietoja kirjataan ja sosiaalihuollossa silloin, kun ne ovat tarpeen sosiaalihuollon asian käsittelyssä tai sosiaalipalvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa
- Kyse on aina sosiaalihuollon asiakastiedoista, kun asiakkaan terveydentilaa koskevia tietoja kirjataan sosiaalihuollon asiakasasiakirjoihin

21.5.2026

Itse- ja omahoitoa vastaavat toimintojen kirjaaminen sosiaalipalvelussa

Itsehoito

- Henkilön oma-aloitteista toimintaa
- Ei asiakas- tai hoitosuhdetta ammattilaiseen

Omahoito

- Suunnitellaan yhdessä terveydenhuollon ammattilaisen kanssa
- Asiakas toteuttaa itse
- Perustuu hoitosuunnitelmaan tai arvioon

Sosiaalipalveluissa:

- Itse- ja omahoito ei ole terveystalvvelua
- Teknistä avustamista toimenpiteen tekemisessä tai lääkkeen antamisessa, jos asiakas ei siihen itse pysty esim. toimintakyvyn rajoitteen tai nuoren ikänsä vuoksi
- → ei synny potilastietoja

Kirjaaminen:

- Esim. kuumeen mittaus, lääkkeen anto
- → kirjataan tarpeen mukaan **asiakastietona** asiakastietojärjestelmään
- → tallennetaan **asiakasrekisteriin ja Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon**

Huomio: Potilastietoa syntyy vain, jos asiakas asioi terveydenhuollossa

Vanhat sosiaalihuollon potilastiedot

- Asiakastietolaissa säädetään, että potilastiedot tallennetaan potilasrekisteriin.
- Velvollisuus koskee myös aiemman lainsäädännön aikana syntyneitä vanhoja sosiaalihuollon potilastietoja.
- Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vanhat sosiaalihuollon potilastiedot tulee siirtää sosiaalihuollon asiakasrekisterin osarekisteristä terveydenhuollon potilasrekisteriin.
- Tälle säädetty siirtymäaika päättyy 1.3.2027.
- Tämä ei siis tarkoita näiden tietojen tallentamista Potilastietovarantoon, vaan palvelunantajan ylläpitämään terveydenhuollon potilasrekisteriin.
- Vanhat sosiaalihuollon potilastiedot on mahdollista tallentaa Potilastietovarantoon, mutta velvollisuutta tähän ei ole

21.5.2026

